

BDO DENET

TAM MÜKELLEFLER GERÇEK KİŞİLERCE 2007 YILINDA ELDE EDİLECEK MENKUL SERMAYE İRATLARI İLE
MENKUL KIYMET ALIM-SATIM KAZANÇLARINDA VERGİLEME

07.03.2008

ŞAHSİ GELİRİN TÜRÜ		STOPAJ DURUMU		BEYAN DURUMU	
1	Halka açık şirketlerin 1.1.2006'dan sonra iktisap edilen hisse senetlerinin Türkiye'de faaliyette bulunan banka veya aracı kurumlar kanalıyla elden çıkarılmasından ⁽¹⁾ doğan kazançlar (Gayrimenkul ve menkul kıymet yatırım ortaklıkları hisse senetleri dahil) (Veraset yoluyla veya ivazsız olarak edinilenler dahil)	Bu kazançlar üzerinden banka ve aracı kurumlarca üçer aylık dönemler itibariyle % 10 stopaj yapılır. Kazanç tespitinde ilk giren ilk çıkar yöntemi kullanılır. (1.1.2006 tarihinden önce iktisap edilmiş olanlar hesaplamada dikkate alınmaz.) Aynı gün içindeki alım – satımlarda ağırlıklı ortalama yöntemi kullanılabilir. Müşterinin portföyü boşalıncaya kadar yöntem değiştirilemez. Alış ve satışta ödenen komisyonlar ve BSMV stopaj matrahından düşülür. Üç aylık dönemde aynı türden menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracının birden fazla alım-satımında kazanç birlikte tespit edilir. ⁽²⁾ Dolayısıyla işlemin birinden doğan zarar başka işlemin kârına mahsup edilir. Nihai sonuç zarar ise bu zarar takvim yılı aşılmamak üzere izleyen dönemlerin stopaj matrahından mahsup edilir. Her aracı kurum veya banka kendisinde yapılan işlemlerden stopaj yapar. Birden fazla hesap kullanıldığında bunlar tek bir hesap olarak kabul edilir. Hem bireysel hem müşterek hesap olduğunda bunlar birleştirilmez. Döviz, altına veya başka bir değere endeksli kıymetlerde kazanç, alış ve satış tarihindeki YTL karşılıklar arasındaki farktan oluşur ve stopaja bu tutar esas alınır. Yabancı para cinsinden ihraç edilmiş olanlarda ise kazanç yabancı para cinsinden tespit edilir ve kur farkları üzerinden stopaj yapılmaz. Tam mükellef kurumlara ait olup İMKB'de işlem gören ve 1 yıldan fazla bir süreyle elde tutulmuş hisse senetlerinin satışında stopaj yapılmaz. Hisse senetlerinin kar paylarının sahibi adına tahsilinde bu stopaj yoktur. Ancak bunların tahsili sırasında kâr dağıtımını yapan şirketlerce 94/6-b maddesi uyarınca %15 stopaj yapılır. Fiziki teslimlerde tevsik edilmesi kaydıyla kıymet sahibinin beyanı esas alınır. Alış bedeli tevsik edilemezse, borsada işlem gördüğü son günün son seansında alındığı kabul edilir ve son seanstaki ağırlıklı ortalama fiyat alış bedeli olarak esas alınır. Veraset yoluyla intikal edenler ölüm tarihinde, diğer suretle ivazsız intikal edenler hukuken iktisap edildiği tarihte elde edilmiş kabul edilir. Ölümün veya hukuki iktisabın gerçekleştiği tarihteki borsa rayici alış bedeli olarak esas alınır.	GVK. Geç. 67/1,9,10,13 BKK 2006/10731	Stopaja tabi tutulan bu kazançlar için yıllık beyanname verilmesi ihtiyaridir. ⁽³⁾ Beyanname verilmediği takdirde yapılan % 10 stopaj nihai vergi haline gelir. Beyanname verildiğinde ise beyanname üzerinde % 10 vergi hesaplanır ve yapılan stopaj hesaplanan vergiye mahsup edilir, mahsup fazlası stopajın iadesi mümkündür. Bu beyannameye, beyanı gereken diğer gelirler dahil edilmez. 1 yıldan fazla elde tutulduğu için % 10 stopaja tabi tutulmayan halka açık şirket hisselerinin satış kazançları GVK Mük. 80 kapsamında vergi ve beyana tabi tutulmaz.	GVK. Geç. 67/1,7,11
2	Halka açık olmayan şirketlerin hisse senetlerinin (1.1.2006'dan önce veya sonra iktisap edilen) satışından elde edilen kazançlar	Yok	GVK. Geç. 67/1,10,13	İvazsız olarak iktisap edilenlerin alım-satım kazancı ile ivazlı iktisap edilenlerin iktisaptan itibaren 2 yıl geçtikten sonra satış vergiye tabi değil. İktisaptan itibaren 2 yıl içinde satış vergiye tabi. Alışla satış arasındaki sürede ÜFE'de % 10'u aşan artış olursa alış bedelinin endekslenmesi mümkün. İstisna yok. ⁽⁴⁾	GVK. Mük. 80/1 GVK Mük. 81 GVK Geç. 67/10 GVK Geç. 67/13
3	1.1.2006'dan sonra ihraç edilen her nev'i tahvil (Devlet-özel sektör) ve Hazine bonolarının Türkiye'de faaliyette bulunan banka veya aracı kurumlar kanalıyla elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar (Veraset yoluyla veya ivazsız olarak edinilenler dahil)	% 10 stopaj var. (Uygulama esasları yukarıdaki 1. madde ile aynı)	Geç. 67/1,2,9,10 BKK 2006/10731	Stopaj yapıldığı için prensip olarak beyan edilmez. Stopaj nihai vergidir. Ancak istenirse yıllık beyanname verilebilir. Bu takdirde yapılan stopajların mahsubu ve mahsup fazlası stopajın iadesi mümkündür. Beyan halinde uygulanacak vergi oranı %10'dur.	GVK. Geç. 67/7,11
4	1.1.2006'dan önce ihraç edilen her nev'i tahvil (Devlet-özel sektör) ve Hazine bonolarının elden çıkarılmasından doğan kazançlar	Yok		İvazsız olarak iktisap edilenlerin satış kazancı vergiye tabi değil. İvazlı edinilmiş olanların vergiye tabi. Kazancın tespitinde ÜFE ile maliyet revizesi mümkün. ÜFE'deki artış % 10'un altında olsa bile endeksleme mümkün. 26.7.2001 ilâ 31.12.2005 arasında ihraç edilen Devlet tahvili ve Hazine bonolarının faiz gelirleri ile bunların alım-satım kazançlarının belli bir kısmı ⁽⁶⁾ vergiden müstesna. İstisnanın öncelikle alım-satım kazançları ile faiz gelirlerinden hangisine uygulanacağını mükellefler serbestçe belirleyebilir. Bu istisnadan yararlanamayan gelirlerin bir kısmı mükerrer 80'e göre vergiden müstesna (2007 için 15.000 YTL.). Dövizli olarak ihraç edilmiş olanların alım-satımından elde edilen kazancın tespitinde de maliyet revizesi imkanı var.	GVK. Mük. 80/1 GVK Mük. 81 GVK. Geç. 59 GVK Geç. 67/9
5	Hazine tarafından yurt dışında 1.1.2006'dan önce ihraç edilen menkul kıymetlerin (Eurobondların) alım-satım kazancı	Yok		Yukarıdaki (4.madde) ile aynı.	GVK. Mük. 80/1 GVK Mük. 81 GVK. Geç. 59 GVK Geç. 67/9
6	Hazine tarafından yurt dışında 1.1.2006'dan sonra ihraç edilen menkul kıymetlerin (Eurobondların) alım-satım kazancı	Yok		İvazsız olarak iktisap edilenlerin satış kazancı vergiye tabi değil. İvazlı edinilmiş olanların vergiye tabi. Artış oranının % 10'u geçmesi kaydıyla kazancın tespitinde ÜFE ile maliyet revizesi mümkün. Geçici 59 uncu maddedeki istisna ile mükerrer 80 inci maddedeki istisna uygulanmaz.	GVK. Mük. 80/1 GVK Mük. 81 GVK. Geç. 59 GVK Geç. 67/9
7	1.1.2006'dan sonra ihraç edilen her nevi tahvil (Devlet-özel sektör) ve Hazine bonolarının banka veya aracı kurum aracılığıyla tahsil edilen faiz gelirleri ile TKİ ve Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetlerin yine banka veya aracı kurum aracılığıyla tahsil edilen gelirleri	Ödemeyi yapanlarca % 10 stopaj var. GVK 94'e göre ayrıca stopaj yapılmaz. Banka veya aracı kurumlara veya bunlar aracılığıyla diğer gerçek ve tüzel kişilere yapılan ödemeler üzerinden de stopaj yok. Çünkü bu iratlar üzerinden banka veya aracı kurumlar üçer aylık dönemler itibariyle %10 stopaj yapmak zorunda. Böylece mükerrer stopaj önleniyor.	GVK. Geç. 67/1, 2 BKK 2006/10731	% 10 stopaja tabi tutulduğu için hiçbir hadde ve koşula bağlı olmaksızın beyan dışı, kesilen vergiler nihai vergi.	GVK. Geç. 67/7
8	1.1.2006'dan önce ihraç edilen her nev'i tahvil (Devlet-özel sektör) ve Hazine Bonolarının faizleri ile TKİ ve Özelleştirme İdaresince ihraç edilen menkul kıymetlerden sağlanan gelirler	- Geç 67'ye göre yok. - GVK 94/7'ye göre kamu kağıtlarında % 0, özel sektör tahvillerinde % 10.	GVK. 94/7	Beyan sınırı aşıldığı takdirde beyana tabi ⁽⁷⁾ . Dövizli olanlar hariç indirim uygulaması var. ⁽⁸⁾ 26.7.2001 ilâ 31.12.2005 arasında ihraç edilen Devlet Tahvili ve Hazine Bonolarının faiz gelirleri ile bunların alım-satım kazançlarının belli bir kısmı ⁽⁶⁾ vergiden müstesna. İstisna indirim sonrası gelire uygulanır. Ana para kur farkları ve değer artışları vergiye tabi değil. İndirime isabet eden stopaj hariç stopaj mahsubu ve iadesi mümkün. Stopaj mahsup hakkının tümü itfa eden tarafından kullanılır.	GVK 85,86 Geç. 59 Geç. 67/9
9	Hazine tarafından yurt dışında 1.1.2006'dan önce ihraç edilen menkul kıymetlerin (Eurobondların) faiz gelirleri	- Geç. 67'ye göre yok. - GVK 94/7'ye göre % 0	GVK 94/7	Beyan sınırı aşıldığında beyana tabi ⁽⁷⁾ . İndirim yok. Ana para kur farkları vergiye tabi değil. 26.7.2001 ilâ 31.12.2005 arasında ihraç edilmiş olanların faiz gelirleri ile bunların alım-satımından doğan kazançların belli bir kısmı ⁽⁶⁾ vergiden müstesna. İstisnanın öncelikle alım-satım kazançları ile faiz gelirlerinden hangisine uygulanacağını mükellefler serbestçe belirleyebilir.	GVK. 85,86 GVK Geç. 59 GVK Geç. 67/9
10	Hazine tarafından yurt dışında 1.1.2006'dan sonra ihraç edilen menkul kıymetlerin (Eurobondların) faiz gelirleri	- Geç. 67'ye göre yok. - GVK 94/7'ye göre % 0	GVK 94/7	Beyan sınırı aşıldığında beyana tabi ⁽⁷⁾ . İndirim yok. Ana para kur farkları vergiye tabi değil. Geçici 59 uncu maddedeki istisna uygulanmaz.	GVK. 85,86 GVK Geç. 59 GVK Geç. 67/9

11.	Menkul Kıymet Yatırım Fonu katılma belgelerinin kar payları (yani bunların ilgili fona iadesinden elde edilen gelirler) (Borsa yatırım fonları, konut finansman fonları ve varlık finansman fonları dahil)	%10 stopaj var. Sürekli olarak portföyünün en az % 51'i İMKB'de işlem gören hisse senetlerinden oluşan yatırım fonlarının 1 yıldan fazla süreyle elde tutulan katılma belgelerinin satışından elde edilen gelirler üzerinden stopaj yapılmaz. - Menkul kıymet yatırım fon ve ortaklıklarının bünyesinde yapılan stopajın oranı %0. 94/6-a'ya göre fon bünyesinde ayrıca stopaj yapılmaz. - Menkul kıymet yatırım fon ve ortaklıklarının (geçici 67 nci maddenin 1, 2, 3 ve 4 numaralı fıkralarında belirtilen) gelirleri üzerinden yapılan stopajın oranı % 0.	GVK geç.67/1,8 BKK 2006/10731	% 10 stopaja tabi tutulduğu için hiçbir hadde ve koşula bağlı olmaksızın beyan dışı, kesilen vergiler nihai vergi.	GVK Geç.67/7
12.	Her türlü kâr payları (menkul ve gayrimenkul yatırım ortaklıkları hisse senetlerinden elde edilenler dahil) (1.1.2006'dan önce veya sonra ihraç veya iktisap fark etmez.)	- Geç. 67'ye göre yok. - 94/6-b'ye göre halka açık olsun olmasın, tam mükellefiyete tabi tüm kurumların, tam mükellef gerçek kişilere yaptıkları nakit kâr dağıtımlarında % 15 stopaj var. Dağıtılan kârın istisna kaynaklı olması stopajı etkilemez. GVK. Geç. 62'ye göre 2003 öncesi yıllara ait bazı kazançların dağıtımında stopaj yok. - Menkul yatırım ortaklıklarının kurumlar vergisinden istisna edilen portföy kazançları üzerinden ortaklık bünyesinde geç.67/8 uyarınca %0 stopaj yapılır. Bunlardan ayrıca GVK 94'e göre stopaj yapılmaz. Gayrimenkul yatırım ortaklıkları tarafından ortaklık bünyesinde GVK 94/6-a'ya göre stopaj yapılır. Bu stopajın oranı halen %0'dır. Menkul ve gayrimenkul yatırım ortaklıkları tarafından kar dağıtımı sırasında 94/6-b maddesine göre ayrıca bir stopaj yapılmaz.	GVK. Geç. 67/1,8 GVK 94/6-b GVK.Geç.62 BKK 2006/10731	Ele geçen brüt (stopaj dahil) kâr payının yarısı gelir vergisinden müstesna.Geri kalan yarısı beyan sınırı aşıldığı takdirde beyana tabi. Yapılan stopajın tümü (istisnaya isabet eden kısım dahil) hesaplanan vergiden mahsup edilir. Mahsup edilemeyen kısmın iadesi mümkün. Kâr payının kaynağını kurumların 1998 ve önceki yılları kârları oluşturuyorsa bunların tamamı vergiden müstesna, 1999-2002 dönemlerinde elde edilen KV'nden müstesna gelirler ile GVK'nun Geçici 61'nci maddesinde yazılı gelirler oluşturuyorsa, ele geçen kâr payının net tutarına bu tutarın 1/9'u eklenerek bulunan tutarın yarısı vergiye tabi, gelir olarak dikkate alınıyor. Bunların beyanı halinde beyan edilen tutarın 1/5 i hesaplanan vergiden mahsup ediliyor. Kârın sermayeye eklenmesi suretiyle edinilen hisseler, kaynağına ve ilgili olduğu yıla bakılmaksızın kâr payı sayılmaz ve beyan edilmez. 1.1.2006'dan önce iktisap edilen gayrimenkul yatırım ortaklığı hisse senetlerinde indirim uygulaması devam ediyor.	GVK 22,85,86 Geçici 62 Geç.67/10
13.	Mevduat Faizleri, Özel Finans Kurumlarından Alınan Kâr Payları, KZOB Kâr Payları, Repo Gelirleri	Ödemeyi yapanlarca % 15 stopaj yapılır. Bu iratlar üzerinden GVK 94 uyarınca ayrıca stopaj yapılmaz.	GVK Geç. 67/4	Beyan dışı, yapılan stopaj nihai vergi.	Geç. 67/7
14.	Alacak Faizleri	Yok		Stopaj yapılmadığından beyana tabi. Ancak diğer stopaja ve istisna uygulamasına konu olmayan menkul ve gayrimenkul sermaye iratları ile birlikte toplam tutarı belli bir haddi (2007'de 900 YTL.'yi) aşmazsa beyana tabi değil. Aşarsa tamamı beyana tabi, indirim yok. Ana para kur farkları vergiye tabi değil.	GVK 85,86
15.	Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmelerinden Elde Edilen Gelirler	- % 10 stopaj var. Stopaj, sözleşmeye baz alınan kıymetin piyasa fiyatına göre vadede oluşan değeri ile işlem fiyatına göre oluşan değeri arasındaki farktan hesaplanır. Üç aylık dönemde birden fazla işlem yapıldığı takdirde kazanç topluca hesaplanır. Bir işlemten doğan zarar diğer işlemin kârına mahsup edilebilir. Dönem zararı, takvim yılı aşılmamak şartıyla izleyen dönemlerin stopaj matrahına mahsup edilir. Ödenen komisyonlar ve BSMV'nin yanı sıra opsiyon primleri de matrahtan indirilir. Tahsil edilen opsiyon primleri de stopaja tabidir. - Türkiye'de kurulu vadeli işlem ve opsiyon borsalarında 2007 yılında yapılan işlemlerden elde edilen kazançlar için kesinti oranı % 0. - Tam ve dar mükellef kurumların kendi aralarında yapacakları işlemler kesinti kapsamı dışında. Ancak Türkiye'de bir işyeri veya daimi temsilcisi olmayan dar mükellef kurumların (banka ve benzeri finans kurumu olanlar hariç) gelirlerinden stopaj yapılacaktır.	Geç.67/1,14 BKK 2006/10731	Stopaja tabi tutulanlar beyan edilmez. % 0 oranında stopaja tabi tutululardan stopaj yapılmış sayılır. İhtiyarî beyanname verilebilir.	GVK.Geç.67/1,7, 11,14
16	Menkul kıymet veya Diğer Sermaye Piyasası Araçlarının Ödünç İşlemlerinden Sağlanan Gelirler	İşleme aracılık eden banka veya aracı kurumlar tarafından, ödünç verenin lehine kalan tutar (temettü telafi tazminatı dahil) üzerinden % 10 stopaj yapılır.	Geç.67/1 BKK 2006/10731	Beyan dışı, yapılan stopaj nihai vergi.	Geç. 67/7

- (1) Menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının, bir sözleşmeye dayanarak teminat gösterilmesi veya ödünç işlemlerine konu olması dışında, müşterilerin talimatıyla diğer bir müşterinin hesabına aktarılması (virman) işlemleri alım-satım (mülkiyetin devri) kabul edilecektir. Virman işleminde nakli gerçekleştirilecek olan kıymet ilk giren ilk çıkar yöntemine göre tespit edilir.
- (2) Aynı tür menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları sınıflandırması şu şekilde yapılır: a) Sabit getirili menkul kıymetler ve diğer sermaye piyasası araçları (Dövize, altına veya başka bir değere endeksli olması durumu değiştirmez.), b) Değişken getirili menkul kıymetler ve diğer sermaye piyasası araçları, c) Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri, d) Menkul kıymet yatırım fonları.
- (3) Beyannameye sadece alım-satım kazançları dahil edilir, faiz ve itfa gelirleri ihtiyari beyana konu edilemez.
- (4) GVK'nun mükerrer 80 inci maddesinde düzenlenmiş bulunan değer artış kazançları ile ilgili istisna, 5281 sayılı Kanunla, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının elden çıkarılmasından sağlananlar için 1.1.2006'dan geçerli olmak üzere yürürlükten kaldırılmış olmakla beraber, GVK'nun geçici 67 inci maddesinin 10 numaralı fıkrasına göre, 1.1.2006'dan önce iktisap edilen menkul kıymetlerin vergilendirilmesinde 31.12.2005 tarihi itibarıyla geçerli olan hükümler uygulanacağından, söz konusu hisse senetleri bakımından geçerliliğini korumakta olup, 2007 yılı için 15.000 YTL olarak uygulanacaktır.
- (5) 5281 sayılı Kanunla mükerrer 81 inci maddeye eklenen hükümle, 1.1.2006 tarihinden itibaren elde edilen gelirlere uygulanmak üzere, endekslemenin yapılabilmesi için artış oranının % 10 veya üzerinde olması gerekmekte ise de, 1.1.2006 tarihinden önce iktisap edilen menkul kıymetler için eski hükümler uygulandığından, bu hisse senelerinde artış oranının % 10'u geçmesi şart değildir.Diğer taraftan 5479 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle 2006 yılı Ocak ayından itibaren TEFE'nin yerini ÜFE aldığından, 1.1.2006 tarihinden sonra (dolayısıyla 2007 yılında) yapılan endekslemelerde ÜFE kullanılacaktır.
- (6) Bu istisna yıllar itibarıyla yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanmaktadır. 2006 için 191.089,20 YTL. olarak uygulanan istisna 2007 için 205.994,16 YTL. olarak uygulanacaktır.
- (7) Beyan sınırı, gelir vergisi tarifesinin ikinci gelir diliminde yer alan tutardır. (2007 için 19.000 YTL.)
- (8) İndirim oranı, o yıl için tespit edilmiş yeniden değerlendirme oranının aynı dönemde Devlet Tahvili ve Hazine Bonosu ihalelerinde oluşan bileşik ortalama faiz oranına bölünmesi suretiyle bulunup, T.C. Maliye Bakanlığı'nca ilan edilmektedir. 2007 yılı için % 37,7'dir.